

Akershus Slott

Med forbehold om endringer

SPERRET til 14.1.88

kl. 19.30

Statsminister

Gro Harlem Brundtland

STATSMINISTERENS TALE VED REGJERINGENS MIDDAG PÅ AKERSHUS SLOTT
14. JANUAR 1988 VED STATSMINISTER RYZJKOV'S BESØK

Herr statsminister Ryzjkov,
Fru Ryzjkova,
Mine damer og herrer,

Det er en stor glede for meg å ønske Dem, Herr statsminister, Deres hustru og alle våre øvrige sovjetiske gjester hjertelig velkommen til denne festmiddag på Akerhus Slott. Den norske regjering har sett fram til Deres besøk som en viktig anledning til å videreføre de politiske kontaktene mellom våre regjeringer og til å styrke samarbeidet mellom våre land.

Vi har med stor interesse fulgt begivenhetene i vårt naboland Sverige de siste dagene under Deres besøk og tar resultatene derfra som en positiv bekreftelse på at det er fullt mulig å nå frem til avtaler om vanskelige spørsmål, når det vises aktiv vilje fra begge parter.

Personlig har jeg sett fram til å gjenoppta tråden fra vår samtale i Moskva i desember 1986. Vi håper at Deres besøk vil legge grunnlag for mer regelmessige politiske kontakter og samtaler. Kanskje skal vi som statsministre legge oss disse ord fra det gamle norske dikt Håvamål på hjertet:

"Han eine veit som vide reiser
og om mellom folk har fari."

Vi er glade for og stolte over å vise fram noe av vårt vidstrakte land. På Vestlandet vil De få se hvordan Norge idag viderefører sine tradisjoner som fiskeri- og sjøfartsnasjon.

En femtepart av norsk økonomi er idag knyttet til utnyttelsen av ressursene på kontinentalsokkelen. I nord vil petroleumsvirksomheten skje under naturforhold som ytterligere understreker de strenge krav til teknologi, sikkerhet og miljøvern som har vært hovedhensyn ved utformingen av norsk ressurspolitikk på sokkelområdene.

Deres besøk finner sted i en tid da de politiske kontakter mellom våre nasjonalforsamlinger og regjeringer er blitt mer aktive. Tradisjonelle samarbeidsområder viser positiv utvikling. I morgen undertegner vi samarbeidsavtaler om miljøspørsmål, redningstjeneste, atomvarsling og polarforskning, og dette er viktige spørsmål ikke minst for liv og virksomhet i nordområdene.

Vår samhandel har ennå ikke nådd det omfang som burde være naturlig mellom naboland med så lange samarbeidstradisjoner som Norge og Sovjetunionen. Her må vi legge oss i selene på begge sider og huske Benjamin Franklins ord om at ingen stat er blitt ruinert gjennom handel.

Deres besøk finner sted i en tid med nye og positive perspektiver for øst/vest-forbindelsene. Toppmøtet i Washington bekrefter at USA og Sovjetunionen nå samtaler konstruktivt om hele bredden av utestående spørsmål. INF-avtalen markerer et gjennombrudd i bestrebelsene for å redusere verdens kjernevåpenarsenaler. Norge støtter fullt ut de amerikansk-sovjetiske bestrebelsler på å halvere de strategiske kjernevåpen. Samtidig legger vi avgjørende vekt på at forhandlingene om konvensjonell styrkebalanse og stabilitet i Europa kan innledes og gi snarlige resultater. Nå som før går Norge inn for forbud mot kjemiske våpen.

Mye gjenstår, men den positive atmosfære som nå gjør seg gjeldende i øst/vest-forholdet, har langtrekkende perspektiver også utenfor nedrustningsområdet. Det er viktig at den utvikling

som er på gang, bringer resultater som er meningsfulle på områder som opptar våre borgere. Det gjelder menneskerettighetsspørsmål som angår enkeltskjebner, og det gjelder krigen i Afghanistan. Sovjetisk tilbaketrekning vil skape bedre grunnlag for gjensidig tillit mellom Øst og Vest. Vi har derfor med glede registrert sovjetiske uttalelser om at de sovjetiske styrker skal trekkes ut.

Norge har som alliert med USA og nabo til Sovjetunionen sterke og åpenbare interesser i et stabilt forhold mellom Øst og Vest på det lavest mulige styrkenivå. I Norge er det bred politisk enighet om å gjøre det som er nødvendig for et troverdig forsvar, og å videreføre det norske bidrag til ro og stabilitet i våre nærområder. Det er slik vi ser vår sikkerhetspolitikk innenfor rammen av vår deltakelse i den vestlige forsvarsallianse.

På norsk side følger vi med positiv interesse den brede reformdebatt og den omleggingsprosess som er innledet i sovjetisk økonomi og samfunn. Den "nye tenkning" om utenrikspolitiske spørsmål gjenspeiler den økende gjensidige avhengighet mellom verdens nasjoner på alle områder. - Nasjonale interesser må sees i sammenheng med de globale fellesinteresser. Vi står overfor utfordringer på viktige områder som økonomi, miljø og energi som krever samspill og samarbeid, også på tvers av tradisjonelle politiske og økonomiske tilhørighetsforhold.

Herr Statsminister,

Disse historiske haller på Akerhus avspeiler meget av norsk historie. Det er også en påminnelse om at våre forbindelser idag er en fortsettelse av en tusenårig historie preget av fredelig naboskap.

Den kamp som føres mellom våre to land foregår utelukkende på idrettsbanene verden over. Sovjetiske idrettsfolk, særlig innen vinteridrett, er fryktede og velkomne gjester hos oss hvert eneste år, selv om de tar ubeskjedent for seg av de gjeveste premiene. Så sterkt står vintersporten hos oss at det i Norge var en nesten like stor sensasjon som den første sputnik, da

skøyteløperen Sjilkov satte sin fantastiske verdensrekord på 5000 meter i 1955.

Idrettsnavn som Guljajev, Kasparov og Smetanina er en like selvfølgelig del av vår hverdag som Tsjaikovskij, Eisenstein Tolstoi og Tsjekov i vårt kulturliv.

Vi har ned gjennom historien alltid vært i stand til å løse grensespørsmål på fredelig vis. De eldste dokumenter om vårt naboforhold gjelder nettopp grenseforhold og handel i nord. Det påhviler oss en forpliktelse til å videreføre slike nabotradisjoner som er nokså unike i europeisk sammenheng. I dag gjelder det spørsmålet om en delelinje i Barentshavet. Det er Regjeringens syn at det vil være av betydelig positiv verdi for styrking av samarbeidsforholdet mellom Norge og Sovjetunionen på bredt grunnlag, dersom dette spørsmål føres fram til en klar og gjensidig akseptabel grenselinje.

Da fyrsten av Novgorod og den dansk-norske konge i 1326 førte forhandlinger om grensen i nord, fastslo de generøst "at delingen selv overlater vi til Gud og Norges Konge. Han deler som han vil etter sin samvittighet."

Vi insisterer ikke på at dette prinsipp skal komme til full anvendelse i den nåværende situasjon, men vi har ikke kunnet motstå fristelsen til å bringe i erindring fra vår gamle historie den gode ånd som preget våre forhandlinger også tidligere.

Vi har i dagens samtaler sett at det er mye som gjenstår, og at det derfor er store oppgaver for begge parter

Vi håper at De og fru Ryzjkova vil ta med hjem positive inntrykk fra vårt land, av vårt rotfestede politiske demokrati og det velferdssamfunn vårt folk har bygget opp gjennom hardt arbeid.

Mine damer og herrer,

Jeg utbringer en skål for Sovjetunionens Statsminister, for fru Ryzjkova, for alle våre sovjetiske gjester, for fred, samarbeid og vennskap mellom våre folk og land.